

berhavâ

-özgür sözcükler risalesi-

dosya:
'döngü'

berhavâ

-özgür sözcükler risâlesi-

Berhavâ Dergi

Mevsimlik Edebiyat-Fikir-Sanat Dergisi

Sayı: 08 Yaz 2025

İmtiyaz Sahibi:

Dijital Jenerasyon Derneği

EDİTÖR

Fatma Şahin

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Beyza Doğan

YAYIN KURULU

Fatma Şahin

Beyza Doğan

EKİP

Buket Doğan

Merve Nazlı Barut

Habibe Doğan

Ayşe Hümeysra Kanbak

Sena Nur Yiğitoğlu

Elifnur Şahin

Kapak Çizimi: Merve Nazlı Barut

@berhavaadergi

@berhavadergi

Düşünce ve yazılarınız için:
dergiberhava@gmail.com

www.dergicilikokulu.com
sosyal medya: @dergicilikokulu
dergicilikokulu@gmail.com

Bu dergi Dijital Dergicilik Okulu öğrencileri tarafından eğitim çalışmaları kapsamında hazırlanmıştır. Ticari maksatla hazırlanmamıştır. Öğrenci tarafından hazırlanan bu derginin içeriği Dijital Jenerasyon Derneği'nin görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk dergi sahibine aittir. Yazılardan yazarları sorumludur. Dergideki yazı, fotoğraf ve diğer görsellerin izin alınmadan veya kaynak gösterilmeden her türlü ortamda çoğaltılması yasaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile hazırlanan Dijital Dergi Platformu adlı projenin içeriği hiçbir surette Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Dijital Jenerasyon Derneği'ne aittir.

öndeyiş

Bizim hayatı basitleştirmemek gibi huylarımız var! Peki Berhavâ'nın bununla ilgisi nedir?

Berhavâ: havaya uçurulmuş.

Yâni, öyle gelişi güzel; etrafa saçılmış.

Öylece büyümüş bir karahindibayı üfleme gibi meselâ.

Nereye gideceklerini bilmeden savurmak gibi.

Boş yere de meydana atılmış değiliz; hayatımız ve eserlerimiz hiçlikten ibaret kalmayacak.

Ciddi veya salaş kelimeler.

Nasıl gelirse içimizden.

İçimizden gelen, dışarı çıkmaya can atan kelimeler.

Berhavâ Dergi Ekibi

TC. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI
destekleriyle

Dijital Dergicilik Okulu
tarafından

berhantā

içerik

etimoloji | döngü

07

arapça köşesi | دوران

08

kitap köşesi | miş'li zamanlarda: "öyle miymiş?" ve içsel döngüler

10

film köşesi | küçük kadınların ışığında: döngüde anlam kazanmak

13

şiir | ne ise o

17

deneme | yanıtlar döngüsü

19

deneme | her nefsin döngüsü kimdedir? kim nedir ve rabb'imle midir?

22

bitkisel köşe | güneşi yormaktan çekinmek

24

deneme | dön-me dolap

26

kahve köşesi | ne içsem?

29

sizden gelenler | şiir | yürüme

33

Ne zaman ayağa kalksam yeniden oturmam gerekiyor bugünlerde. Ne zaman otursam, yeniden ayağa kalkmam... Bir orta yol bulamadım. Bu kısır döngü içinde nasıl yaşıyor böyle bilmiyorum. İki kanatlı yemek masaları kadar kolay değil bu hayata katlanmak...

Hiçbişey, Gökhan Özcan

döngü

-etimoloji-

- bir zaman dizisinde belirli aralıklarla aynı olan devinim.
- başlangıç ve bitimi aynı noktada olan olaylar dizisi.

'Yara insanın bağırını yakar. Bir defa bağırınız yandı mı suya çok ihtiyaç hissedersiniz. Dolu dolu bir tas su içtiğiniz zaman da yaranız azar. Ardından o yaranın yangını sizi yine suya yönlendirir. Bir kısır döngü velhasıl...'

-Su Kasidesi, İskender Pala

Friedrich Wilhelm Theodor Heyser (1857-1921), Ophelia

“دوران” -devran-

Elifnur Şahin

Arapça, dönüp dolaşıp hareket ettiği noktaya gelmek anlamında دور دور kelimesindeki د - و - ر harflerinden türeyen, daire , idare , devir , dâr , diyar gibi pek çok kelimeyi günümüz Türkçesinde de kullanıyoruz.

Kuran ı Kerim'e baktığımızda yine aynı kökten دا دور kelimesi ahiret kelimesi ile tamlama yapılmış ancak dünya kelimesi ile tamlama yapılmamış olduğunu görürüz. Bu da bize dönüp dolaşıp gideceğimiz yerin ahiret olduğunu hatırlatıyordur belki de.

Yine sufilerin aşka gelip dönerek zikir yapmalarına da "devran" adı verilir ki bu kelime de aynı kökten gelmiştir. Buradaki Allah aşkı ile dönme hâlini, Rabbimizin farz kıldığı hac ibadetinde yapmamızı istediği kabeyi tavaf ibadetini ve insanoğlunun toprak ile başlayıp toprak ile yine aynı yerde biten yaşamını tefekkür ettiğimizde hepsi kendimizi yani Rabbimizi bulmak için. Öyleyse bunun içindir ki her insan her yeni günde kendi döngüsü içinde yaşayıp dururken aynı zamanda Rabbini unutmamaktan mesul.

Devrân bu devrân
Seyrân bu seyrân
Meydan bu meydan
Merdan-ı aşka

Ko kıyl ü kâli
Bul ehl-i hali
Gözle visâli
Cânân-ı aşka

Gökler felekler
İns ü melekler
Hak'dır dilekler
İrfan-ı aşka

Açıkdır bu yol
Nurdur sağı sol
Er isen kul ol
Şahan-ı aşka

Şeyh Sirri Efendi

Miş’li Zamanlarda: “Öyle miymiş? ve İçsel Döngüler”

Şule Gürbüz, 1974'te doğdu. 1994'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin sanat tarihi bölümünden mezun oldu. Cambridge Üniversitesi'nde felsefe eğitimi aldı. 1997 yılında Dolmabahçe Sarayı'na sanat tarihçisi olarak girdi. Saraydaki saatlerin hemen hepsinin bozuk olduğunu görünce saraya zaman zaman gelen saat tamir ustası Recep Gürgen'den mekanik saat tamiri işinin inceliklerini öğrendi.

Bu sayımızda bizleri alıntılarıyla dahi fazlaca heyecanlandıran **Şule Gürbüz**'ün **Öyle Miymiş?** adlı eserini inceliyoruz. Tahlilimizde döngü teması etrafında şekillenen derinlikli bir anlatıdan bahsedeceğiz aslında. İnsanın varoluşsal sorgulamalarını, zamanın akışını ve tekrar eden yaşam döngülerini ele alan bu eserde, insanın tarih boyunca tekrarladığı hatalar ve bu hataların sürekliliği vurgulanır. Yazar, geçmişin hatalarının günümüzde de devam ettiğini ve bu döngüden çıkmanın zorluğunu anlatıyor. Bu yaklaşım biz okurlara insanın kendi geçmişiyle yüzleşme ve aynı hataları tekrar etmeme çabasını sorguluyor.

Yazarın anlatısında zaman, lineer değil, döngüsel bir yapıdadır. Geçmiş, şimdi ve gelecek iç içe geçer. Zamanın akışı, insanın içsel dünyasında yankılanır. Bu, özellikle “Hayır Demeden İtiraz” bölümünde belirginleşir; anlatıcı, geçmiş deneyimlerini ve duygularını tekrar tekrar değerlendirir.

Şule Gürbüz, uzun cümleler, tekrar eden ifadeler ve bilinç akışı tekniğiyle, okuyucuyu düşünsel bir döngüye sokup bu anlatım tarzıyla, okuyucunun metinle sürekli bir etkileşim içinde olmasını sağlıyor. Öyle Miymiş?, insanın varoluşsal sorgulamalarını derinlemesine ele alırken aynı zamanda yazarın anlatım tarzıyla okuyucuyu bu döngüsel yapının içine çekiyor ve insanın kendi içsel döngülerini fark etmesine olanak tanıyor.

“ alıntılar

Dünyanın korkusu da cennete benzemek mi yoksa?

Sayfa 198 - Kitabı okudu

Öyle miymiş?
Şule Gürbüz

Ziyan olmayı hak ettim, ama onu da olamıyor gibiyim. Anladım ki, hayret sadece anlamadığıma. Bazısı boşuna "Rabbim hayretimi artır, " demiyor, Rabbim anlamayışımı artır, artır, hatta taşır, bu işler ve öbürleri çünkü anlayarak olmuyor, anlamayarak da olmuyor. Hiçbir şey hiçbir türlü olmuyor. Başka türlü olmuyor. Sır sırrına kapanıyor, arayan aradığıyla kalıyor. Neyse ki böyle oluyor, insanın sırrı da olmasa neyi olur başka?

Sayfa 165 - Kitabı okudu

Öyle miymiş?
Şule Gürbüz

Bir ilhammış insanın insana verebileceği ancak, sır değil. Bir çiçek gibi insan da açabileceğinin en güzeliyle açar ve solarmış. Hiçbir gül açtığından daha güzel açamazmış. Her şey ferden ferdâ imiş, başlar ve bitermiş.

Sayfa 139 - Kitabı okudu

Öyle miymiş?
Şule Gürbüz

Efendimizi sevmek aslında zor değilmiş de izin kolay değilmiş, öyle kendi kendine sevmek, olmuyormuş. Sevmenin şartları varmış. Kalbi, birebir sevgi zormuş, evinde oturduğu yerden sevene de fark ederlerse söz çokmuş. Başka sevenlerin "Sevebilir" ya da "Sen mi?" nazarı araya dikenli çit germiş.

Sayfa 105 - Kitabı okudu

Öyle miymiş?
Şule Gürbüz

Yani ben "Yokum," desem bana kim "Varsın." diyecekti bazen merak ederdim. İşin tuhafı ben yokum diyecek hâle kendimi daha yakın duymakla beraber yokum dersem varlığım ispatlanır korkusu da duyar, varım demeyi hiçbir şeyime yediremezdim. Kimsenin kimseyi incelemeye, incelese bir şey bulmaya, bulsa bulduğunu anlamaya niyeti yoktu.

Sayfa 81 - Kitabı okudu

Öyle miymiş?
Şule Gürbüz

“Neden ağladığım bana anlaşılır değildi, bunu bana kimse sorsun istemezdim ama bana ve içime değene, bu yeni gelene büsbütün yabancı da değildim. Kendimden bir ürperti duydum ve bahar sabahı upuzun bir gün çiçeğin kokusu ve burnumun nemi göz pınarlarımda tuhaf bir hassasiyetle örülü kaldı. Kendimle gözlerim, çiçekle burnum ve beni talihime rapteden bu gözyaşı ile kendi kendime sırlandım.”

Şule Gürbüz | Öyle Miymiş?, syf.70

Küçük Kadınlar'ın Işığında: Döngüde Anlam Kazanmak

Dönem filmleri her zaman ufkumu açmış ve sıcak hissettirmiştir. İnsanların birbirlerinin gözlerine bakarak direkt konuşabilmesi, üstelik bunu yaparken tüm gerçekliklerini ve duygularını sırtlaması beni hep hayran bırakıyor ve bu sebeple belli aralıklarla kendimi *Küçük Kadınlar*'ı, *Emma*'yı, *Gurur* ve *Önyargı*'yı izlerken buluyorum.

Filmi diğerlerinden farklı olarak bu sefer **zaman** ve **olgunlaşma** kavramlarını hatırlayarak izledim. Bilmeyenler için kısaca özet geçelim; film, 19. yüzyılın son demlerinde çıkan Amerika'nın iç savaş döneminde, taşrada büyüyen dört kız kardeşin hayatına kardeşlerden biri olan Jo March'ın perspektifinden izliyoruz. Jo March, yazar olmak isteyen, dönemin genç kızlarından farklı olarak bu konuda ısrarcı ve mücadelecidir. Jo, toplumun biçtiği rollerle kişisel arzuları arasında bölünmüş bir karakterdir.

Genç kızlar için tek seçenek olarak sunulan evlilik fikrini benimsemez çünkü evliliğin o dönemde kadının özgürlüğüyle alay edildiği bir kurum olduğunu bilir. Bu noktada karıştırılmamalıdır ki kendisi, aşka karşı da değildir, sadece belli kalıpların onun içindeki üretken, yaratıcı yanını soldurmasından çok korkar. Hepimizin hedeflerimize ulaşma biçimi ve süreci farklı ve biricik olduğu gibi Jo için de bu hedeflere ulaşma süreci pek sancılı ve çelişkilidir. Bu ikilemde, Jo'nun içsel çatışması zaman baskısıyla biçimlenirken aynı zamanda olgunlaşır.

Filmin neredeyse sonlarına kadar Jo, hep kıvranır. Hep bir şeyleri soluksuz şekilde anlatmaya çalışır etrafındakilere, bazen fazla konuşur bazen susar, ama iç dünyası hep hareketlidir. Onun hayata, aşka, aileye dair içsel çelişkileri bir noktadan sonra zamanla evrilen, sonuç bulan ve somutlaşan şeye kısaca **“olgunlaşma”** yolculuğuna dönüşür. Bu yolculuk filmin görselliğine harikulade yansıtılmıştır. Mevsimsel geçişler aynı zamanda içsel geçişlere de paralellik gösterir. Jo'nun yazdığı metin sonbaharda başlar, kışta derinleşir ve baharda umuda kavuşur. Her mevsim bir ruh halinin, kabına sığamamanın metaforudur. Filmde bu anlatılanlar keskin bir şekilde değil daha yumuşak tonlarda yansıtılmış; hikâye, ışık, renk ve ses bir akış üzerinde anlatılmıştır.

Filmin ışığında kadın olmak, özellikle bahsi geçilen çağ özelinde, zamanın daha ağır aktığı bir durumu ifade eder. Erkekler için zaman amansız ilerlerken; kadınlar için uğraşılması, beklenmesi, unutulması, hatırlanması gereken bir şeydir. İşte Jo, tam bu noktada zamanı kavramak, eline almak ister. Onu sadece geçiren değil, dönüştüren kişi olmak ister. Hatta bu yüzden yazmak konusunda bu kadar ısrarcı olmasının sebebi yazmak eyleminin zamanın akışına direnç gösteren bir olgu olduğunun farkında olmasından kaynaklanır.

Jo, kendi hikâyesini başkasının eline bırakmak istemez. Anlatıcı olmak ister, anlatılan değil. Fakat bu arzunun kendisi de zamanla dönüşür. Başta yalnızca bir özgürlük çılgılığı olan yazma isteği, filmin sonunda daha derin, daha dingin bir hâle bürünür. Artık bir meydan okuma değil, bir barışma biçimidir.

Kısaca Jo'nun hikâyesi bireysel bir yolculuk değil, kolektif bir büyümenin de izlerini taşır. Bu izleri kardeşleri ile olan ilişkilerinde de görebiliriz. Meg'in sakinliği ve geleneksel hayalleriyle Jo'nun özgürlük arzusu zaman zaman çarpışır, ama sonunda birbirlerinin seçimlerine duydukları saygıyla tamamlanır. Amy ile olan ilişkisi ise başlı başına bir döngüdür. Kıskançlıkla başlayan ve zamanla yerini anlayışa bırakan bir kardeşlik... Jo, Amy'nin kendine has kararlılığını zamanla görür, onu olduğu gibi kabul eder. Ve Beth.. Sessizliğiyle en çok şeyi söyleyen kardeş. Beth'in kaybı, Jo için sadece bir yas değil; zamanla yüzleşilmesi gereken derin bir iç çöküştür. Onun yokluğuyla gelen boşluk, Jo'nun içindeki çocukluğun ve dizginleyemediği heyecanın da sona erişidir diyebilir miyiz bilmem ama içinde taşların yerine oturduğunu net bir şekilde söyleyebiliriz. Jo'nun özel hayatı ise başlı başına onu büyütür. Laurie'yi reddettiğinde sadece birini incitmez; bir ihtimali, bir gençlik hayalini de geride bırakır. Ama bu aynı zamanda kendi yolunu açtığı andır. Bir çoğumuz belki Laurie'ye üzülmüş ve haksızlığa uğradığımızı düşünmüş olabiliriz lakin bence burada düşünülmesi gereken esas nokta Jo'nun cesaretidir çünkü Jo bilir ki Laurie ile kuracağı bir hayat, kendi iç sesiyle kuracağı bağı önüne geçecektir. Onu reddetmesi bir vazgeçiş değil; bir dönüşüm kararıdır. Friedrich Bhaer ise tüm bu hareketliliğin ardından gelen bir durulma anı ve halihazırda bir sakinlikle Jo'yu bekleyen biri gibidir. O, Jo'nun hayatına sessizce girer.

Laurie kadar toy ve görkemli değildir ama onun varlığı, Jo'nun yazma tutkusu kadar derindir, sabırlıdır. Friedrich, Jo'yu olduğu gibi değil; olmakta olduğu hâliyle sever ve Jo seçimini Friedrich'ten yana yapar. Belki de bu yüzden “Küçük Kadınlar” sadece bir büyüme hikâyesi değil, bir *döngü* anlatısıdır. ***Her şeyin başladığı yere ama yeni bir farkındalıkla geri dönüldüğü bir anlatıdır.*** Her mevsim farklı yüzünü gösterir, kimimize doğrudan kimimize dolaylı..

En nihayetinde hepimiz mevsimler gibi değişiriz ama unutulmamalıdır ki değişimle gösterilen cesaret hafife alınmamalı, her daim hatırlanmalıdır.

Elif Nur Çetinkaya

Ne İse O

Sena Nur Yiğitoğlu

Bir uçurumun kıyısındaım
Yorgunum
Sahip olduklarımı bırakamadığımdan bu
yorgunluđum
Oysa bir kuş olsam diyorum kendimce,
atlasam şu uçurumun beni çağırın yanından
Serin rüzgârın hatırına süzülsem benliğimden
Yine kendim kalabilir miyim diyorum,
cesaretimin kanatlarımdan olmadığını
unutuyorum

Bir kuş olmaktan çok, kanatlara sahip
olmaksa mesele eğer
Beni çağırın bir uçurum kıyısı da olsa ya da
ben bir kuş da olsam uçamamak boynumun
borcu
Beni düşleyip de yaşayamadıklarımın kaygısı
yordu
Mesele, bir kuş olmaktan çok uçmayı
sevmekse eğer
Beni çağırın ben de olsam ya da cesaretim
olduğuna da inansam
Uçmayı sevmediğim çıkar hatırımdan

Uçurum içimde diyorum kendime
Kuş olmak zorunda değilim

Bir ağacın gölgesindeyim
Yorgunum
Bu ağacın kovuğuna sığınmak düşüncesi
zorunluluğum
Oysa bir güneş olsam diyorum kendimce,
gölgeliği veren olsam
Isıtan da ben üşüten de ben
Toprağın bağına uzanan da ben olsam
Yaslandığım ağacın meyvesi olduğum çıkar
aklımdan

Bir güneş olmaktan çok, gölgeliği veren
olmaksa mesele eğer
Ağacın da güneşin de mayası birdir
Bunu bilmediğimden kendime biçtiğim
daima eziyettir
Mesele, bir güneş olmaktan çok ağacın
gölgesinde olmayı reddetmekse eğer
İşte ağaç, işte güneş, işte gölgelik
Değiştiremeyeceğim düzeni kabullenmekmiş
meğer iş

Ağaca kızma diyorum kendime
Suç toprağın

Yanıtlar Döngüsü

Hayat bir an mı yoksa bir akış mı? Yorgun göz kapaklarımı, yukarı attığım bakışlarla açık tutmaya çalışırken düşünüyorum bunu. Genelde böyle düşünceler geceleri gelir bana. Hem çözmeye daha cevval olurum bu saatlerde hem de garip bir şekilde yorgun olsam bile daha ayık hissedirim.

Hep bir arayış içindeyiz bu bir gerçek, hep bir yoldayız, ve hep soru ile cevap arasında koşuyoruz şu hayatta. Günler gerçekten de takvim yapraklarının art arda çırpınışının sesleriyle hızla geçiyor. Biz bu günler içerisinde aslında kendimiz olmaya, kendimizi bulmaya çalışıyoruz; bütün çabalarımızın en yalın açıklaması olarak bunu bulabildim son zamanlarda. Ve bu çaba aslında insanın hayatta ne olacağına ve nasıl olacağına cevabını barındırıyor çoğunlukla. Bir kez yaşayacağımız günlerimizi neye yatıracığımızı, yüzümüzü nereye çevireceğimizin cevabı. Bu cevap öyle elimize hemen sunulmuyor tabi, ne yazık ki! Çabasız ve iradesiz alınacak bir yanıt değil bu, eğer en iyi halimize ulaşmaksa amaç.

Sorular ile cevapları arasında dönen duran kendimi düşünüyorum şimdi de. Her dönemim farklı bir soruyu yansıtıyor hayatımda. Yaşadığım şeylerle paralel, bazen de yaşamak istediğim şeylerle alakalı dönemsel sorular ve onlara bulduğum yanıtların beni, şu anki ben yapışı. Gerçekten de her adımda hissettim bunun yükünü; Sanki adımlarım alnıma yazılıyor ve ben onların birer eseriyim, bazen de... esiri.

Geçmişin yükü bazı zamanlarda ufkumu daraltıyor, konulardaki keşfimi erteliyor. Belki bazı adımları atmamamın sebebi tam da bu. Belki de fazla korkağım, bilmiyorum; O noktada bir tanım karmaşası yaşıyorum. Neyi niçin yaptığım buğulanıyor. Çünkü bakmayın ben de tam çözmüş değilim. Duygular, hareketler, yaşananlar ve yaşanmayanlar, yaşanamayanlar, baskılar, dürtüler... Hepsi toplanıp beni ben de yapıyor, beni benden alıp tanıyamadığım biri de.

Bu soru cevap döngüsü ise bana şunu öğretti; her daim sınanacağım bir yerde, cevaplarım üzerine en yüksek gayreti göstermeliyim ki bir sonraki adımda aynı sorularla karşılaşmayayım ve bir sonraki sorum tamamen farklı zihinsel kapılar aralayacak bir yerden olsun.

Halledemediğimiz şeylerin önümüze tekrar çıktığını defaatle deneyimlemiştir. Genelde biz buna “Neden her defa aynı şey başıma geliyor?” sorusuyla yanıt veriyoruz. Bu da bir yanıtı tabi. Hallolmuyorsa tekrar soruluyor bunda hemfikiriz yani. O zaman halletmeliyiz. Hallolsun ki ilerleyebilelim ve ulaşabileceğimiz en iyi halimize yaklaşalım.

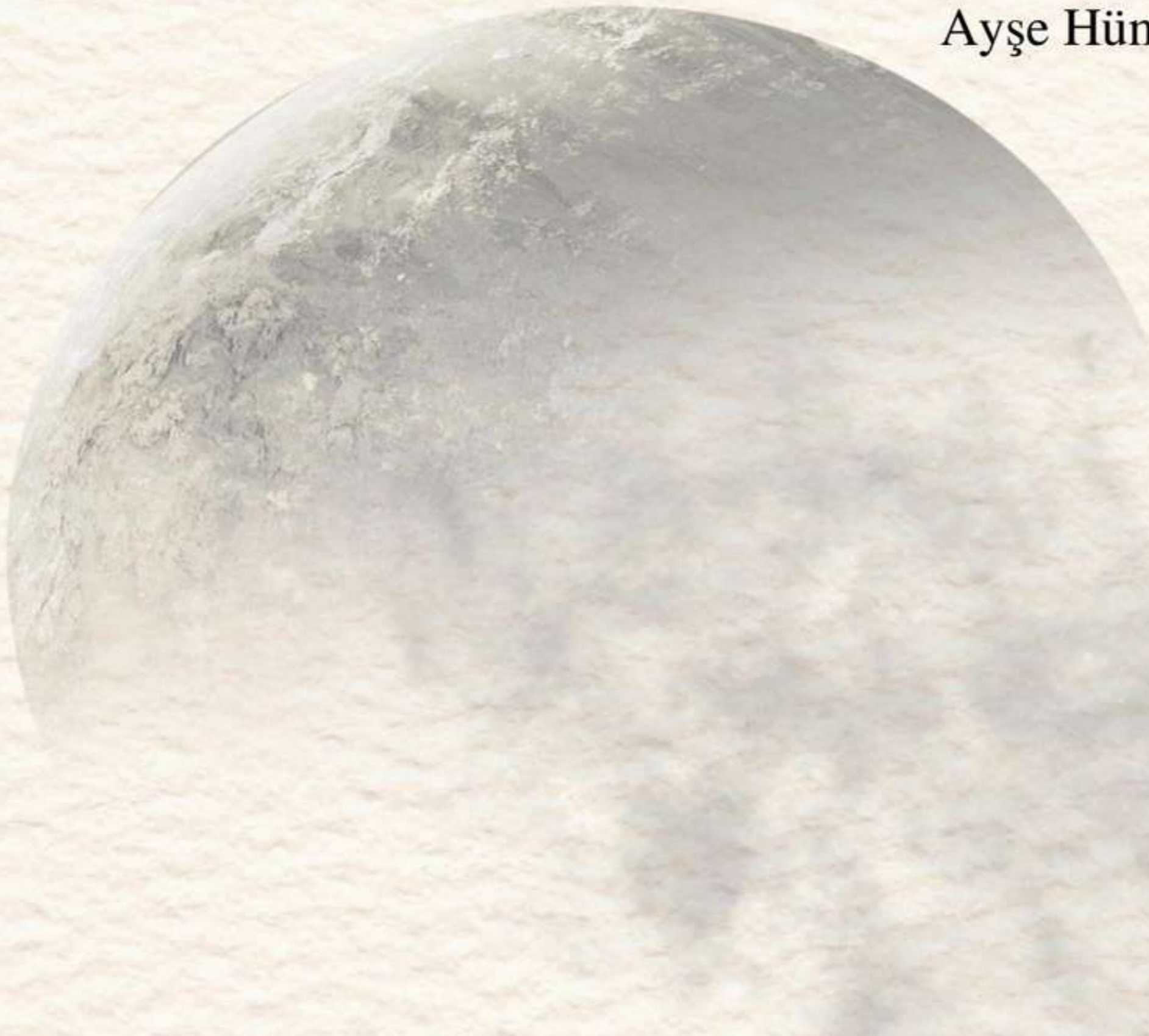
Böylelikle çevremiz de memnun olsun, ailemiz de memnun olsun ve en önemlisi de, kendimden memnun ve mutmain olayım. Çünkü ömür boyu kendimle olacağım. Nasıl zaman geçireceğim insanları özenle seçmeye çalışıyorsam, kendimi de özenle şekillendirmeliyim. Çünkü bir noktada benden ötesi yok. Kendimleyim. Hep beraberim. Hayat benimle var.

Bu noktada da en baştaki soruma geliyorum. Hayat bir an mıdır yoksa bir akış mı? Bence hayat anlar topluluğudur. Bu ise ana değer katar, her an değerlidir. Her an değerlendirilmeye değerdir.

Ve an, yaşanması gereken yegâne zamandır. Her bakımdan içinde olunması gereken zaman dilimidir. Ne geçmiş ve ne de gelecektir mevzu. Dem bu demdir, an bu an... Bu anlar bir akış, bir gidişat oluşturur elbette o nedenle hayat bir akıştır da denebilir ama önemli olan şu an ne hal üzere olduğundur. Akışı da bu belirleyecektir zaten, öyle değil mi?

Gecenin bir yarısı gelen o düşünce selinden çıkmaya yelteniyorum kısa bir süre. Zihin girdabında daldığım deryaların leziz tadı damağımda kalıyor. Artık uyumam gerektiğini kuvvetle hissedince de yatağıma yavaşça uzanıyorum. Yorganımın ağırlığının altında mayışarak yavaşça uykuya dalıyorum.

Ayşe Hümeyra Kanbak

her nefsin döngüsü kimdedir? kim nedir ve rabb'imle midir?

sana bir tek bayramlarda gelmemizin sebebini anlayamıyorum
anneanne.

necip fazıl'ın "o ve ben" kitabını okuyorum bugünlerde. onun
büyükbabasıyla olan ünsiyeti seni hatırlatıyor bana. şiirlerini
ezberden bilirdim de hayatı hakkında tek bildiğim rabb'i ve
sevgilisini sonradan kucaklamasına vesile olan bir Allah dostuyla
tanışmasaydı.

büyükbabası, necip fazıl'ı tek erkek torunu diye el üstünde
tutarmış, karyolasında yahut kürkünün içinde ona hep Allah'ı ve
resulü Muhammed Mustafa'yı anlatırmış.

sanıyorum ki ben seni ruhumda böyle tahayyül etmişim.

görenler bilir ki seninle doğru dürüst anılarım ve nasihatlerine
şahit oluşum bile yoktur.

küçücüküm, sen hep hastaydın ve yaramaz olduğum için
anneme beni susturmasını söyledin.

eğer yaşasaydın beni en çok sana benzetmeleri gerekti anneanne
şu dünyanın karmaşasında Allah'ı bilmek, anlamak ve bizi
koyduğu bu alemin döngüsünü duyabilmek için benimle
zihinlerde kuyularda gezer konuşurdun.

anneanne, insan neticede kavuşacağı zâta karşı niçin hep havf
hâlinedir?

recâ telkini ona unutturulduğundan mıdır? kainattaki meşûm
hadiseleri yalnız gözleriyle gördüğünden midir?

her gece muhasebe etmeyi halı altına süpürdüğünden midir?
milyonların katledilişine hep olduğu gibi buğzetmekten, ufacık pencereden bakıp at gözlüklerini çıkartmayışından mıdır?
rabb'inin kendisine verdiği istidâtı heder ettiğinden midir?
bana cevap veremeyeceğini, versen dahi bir şeylerin değişmesi için çok geç olduğunu biliyorum anneanne.
sana sade bayramlarda gelip toprağındaki zambakları sulayıp kurumuş yaprakları toplamamızın sebebi bunlardan biri olabilir mi?
belki de nasıl bir döngü içinde olduğumuzu ancak hayy olan rabb'e ulaştınca anlarız.
çünkü bize verdiğini anlamamızı sağlayacak tek varlık o'dur, değil mi anneanne?
büyüklerim "dünya, Allah'tan gafil olmaktır." demişti.
o'na varanlarda gafillikten felaha ermişlerdir (soyulmuşlardır) o hâlde senin gibi anneanne.
zannı galibim hüsne yorulunca yük olmaz bana değil mi?
çünkü ille hû
ille hû
kalbi O'nunla şişirmek lazımmış, bu hayattan öğrendiğim ilk şeydi
bana sadece alışverişin mantığını öğretmediler anneanne.
kim bilir neleri gördün de gördüklerinden bir pay bırakamadın...
yavrularına baktığımda seni anlıyorum ve "daha iyi bir hayatı olsaydı, çekmeseydi böyle" diyeceğime sana gıpta ediyorum.
imtihana karşı duruşunun mükafatını iki kat alasin.
bir de, ölmeden evvel hakikati bana da fısıldamak için seher vakti rüyalarımaya gelsen ya anneanne...

Hazırlayan: Fatma Şahin

güneşi yormaktan çekinmek *

her mevsim bitkilerin döngüsünün farklı hâllerine şahitlik ederiz; kendi hayat döngümüzün birer yansıması gibi...

yaz mevsimi, birçok çiçeği en canlı hâliyle gözlemlediğimiz mevsimdir. bitkilerin kışın biten döngüsü baharla birlikte yeniden başlar ve yazın en göz alıcı hâlini alır, birçok bitki için böyledir.

elbette her bitkinin döngüsü kendine özgü, tıpkı bizler gibi. kimisi kışın çiçek açar, en güzel hâli zor koşullarda ortaya çıkar.

her insanın farklı şekillerde ve seviyelerde ilgiye ihtiyacı olduğu gibi, bitkiler de kendi yapılarına özgü suya ve ışığa ihtiyaç duyarlar. tabii sevgiye de, konuşamaları da dinlemek isterler. belki de konuşuyorlardır da fakat bizim duymaya gücümüz yetmiyordur...

güneşe yönelen pek çok yaz bitkisinin aksine ortanca çiçeği gölgeyi sever. nadiren kendisine vuran gün ışığıyla fark edilmek mi ister yoksa karanlıkta kaybolmak mı bilmem, kendisine sormak lazım.

belki de sadece güneşi yormak istemiyordur...

Hydrangea sp.

-Ortanca-

rivayete göre ortanca çiçekleri huzur, barış, dostluk gibi anlamlara gelirmiş.. belki de bu rivayetlerin sebebi, ortanca çiçeklerinin gölgeleri tercih etmesidir. yani fazla güneşe ihtiyaç duymadan, pek göz önünde olmadan, kendi kendilerine yeterek büyüyebilmelerindedir.

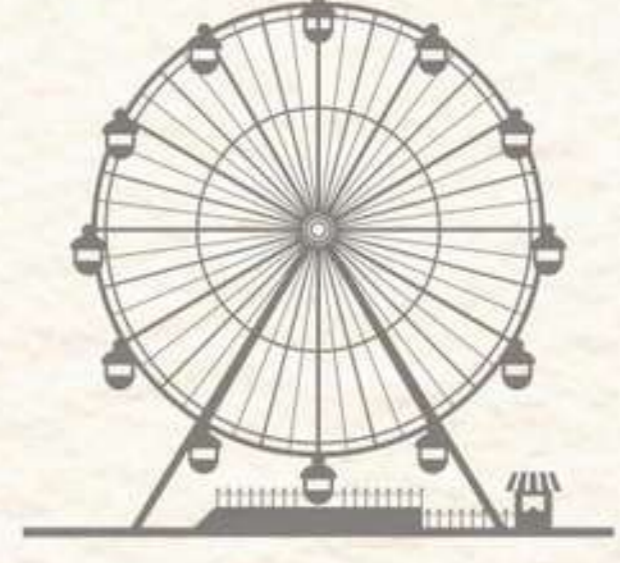
köşeye çekilmek her zaman huzur ve barışı getirir mi, rivayetlerin bir gerçekliği var mıdır bilinmez. ama ortancaların kendi köşelerinde kalmayı tercih ettikleri bir gerçek.

bir rivâyete göre de ortanca çiçeği diğer adıyla da japon gülü, kayıtsızlık ve soğuk bir güzellik anlamına gelirmiş. muhtemel ki yine güneşe pek ihtiyaç duymadan kendi başına yetişmesindedir. peki ortanca çiçekleri gerçekten kayıtsız olduğundan mı az güneşle yetinir yoksa güneşi yormaktan çekindiklerinden mi? sanırım bu sorunun cevabını hiçbir zaman bilemeyeceğiz :')

DÖN-ME DOLAP

Anlaşılmazlık girdabı var üzerimde. Nasıl ki kelimeler tekrar edince anlamlarını yitiriyorlar, işte her şey biraz tekrar edince öyle oluveriyor, bir şeyler yitip gidiyor ben daha farkına bile varamadan. Mesela hiç yoktan, bir dönme dolabının önünde dikilirken, anlamam gereken onun bir dönme dolabı olması gerektiği değil midir? Öyle olmalıdır; bir lunaparktaysam ve devasa bir şey havada dönme hareketi yapıyorsa bu devasa şeyin adı dönme dolabı olmalıdır. Fakat herkes için pek tabii olan şeyler benim için başka bir şekil alıyor; kelimelere yüklediğim manaları, bu dünyada karşılık geldiğini düşündüğüm şeylerin yerine koymak, hayal ve gerçekte olanı kendimce benimsediğim, sade benim bakıp görebildiğim bir tek dünyada tahayyül etmek kolayıma geliyor. İşte o devasa şey eninde sonunda başladığı yere döner ve zaten ben de bunu bildiğimden içimdeki dönme dolapları gerçeğiyle kıyaslarım hep: İçimdeki bu başa dönme hastalığıyla. Mantıklı olmayı istemem bunu yaparken. Benim döngülerim herkeste aynını çağrıştırırsın istemem. Gözümün gördüğü yerlerde bir lunapark yok. Öyle olur ya, hikâyeler her defasında tanık olduklarımızın etrafında şekillenir, yazık ki ben öyle doğru dürüst şekil verebilen biri olamadım hiç. Hep o farklı olma illetiyle karşı karşıya kaldığımdan yazdıklarım da en karmaşık, en bodoslama hâliyle yankılanır okuyucunun kulaklarında. Durduk yere bir lunaparka giderim, en sevdiğim şeyin bir dönme dolabı olduğuna karar veririm ve bunu kendi

hikâyemle desteklemek için her türlü zırvalığı uydururum. Mantıklı olmayı istemem bunu yaparken. İnsanların kendi gibi olmayanlarını ötelirken birbirlerine bir kalıp seçtikleri gibi ben de zihnimdekileri ötekileştirmek için yaparım bunu. Bir kılıfını bulur, bir kalıbına uydururum.

Beni zaten hiç dinlemeyeceklerini bildiğim kimselere içimdeki fırtınayı anlatmaktan bitap düştüm. Bölünmekten, daima bölünmekten... Sonra bir de bütünlük istiyorlar sizden, başın sonun belli olsun diyorlar, yoksa artık tanınamaz oluyormuşsun. Kimsenin anlamasında gözümün olmadığı tanınmaz kelimelerle yaşıyorum; kimseler anlamıyor bizi yıllardır.

Canıma dokunan bir yaşamak yarası saklı bende. Hep pişirip önüme katık ettiğim. Yaşamak bu dünyada, neyin karşılığıdır? O da her insan gibi karşılığını hesaba katarak iz sürer tecellisini ararken. Bir çiçekte tecelli bulurken misal, canının, renginin ve kokusunun bilgisiyle gelir eşliğine; bir gün gelip de toprağın kuru ve soğuk bağrının ona döşek olacağını pek dillendirmez ya da çiçeğin canı, onu duymayı istemez. Eh, belki çiçek düşer toprak olur, kim bilir toprak belki bir gün çiçeğe soyunur. Ölen de dirilen kadar nasibini alır yaşamaktan.

Bir tohum ambarında ekilmeyi bekliyorum, toprağımı seçme şansı verilmedi bana. Ama ben seçilenlerden olmak için bekliyorum. Büyüyünce ne olacağımı bilmiyorum Allah'ım, bana büyümeyi bahşettiğini biliyorum. O kutsal suyu, kadim güneşi, ruhuma üfürülmüş ruhu bekliyorum. Toprağın bağrını delebilecek gücüm yoksa ekilmeyi istemem hiç, bin yıl da sürse

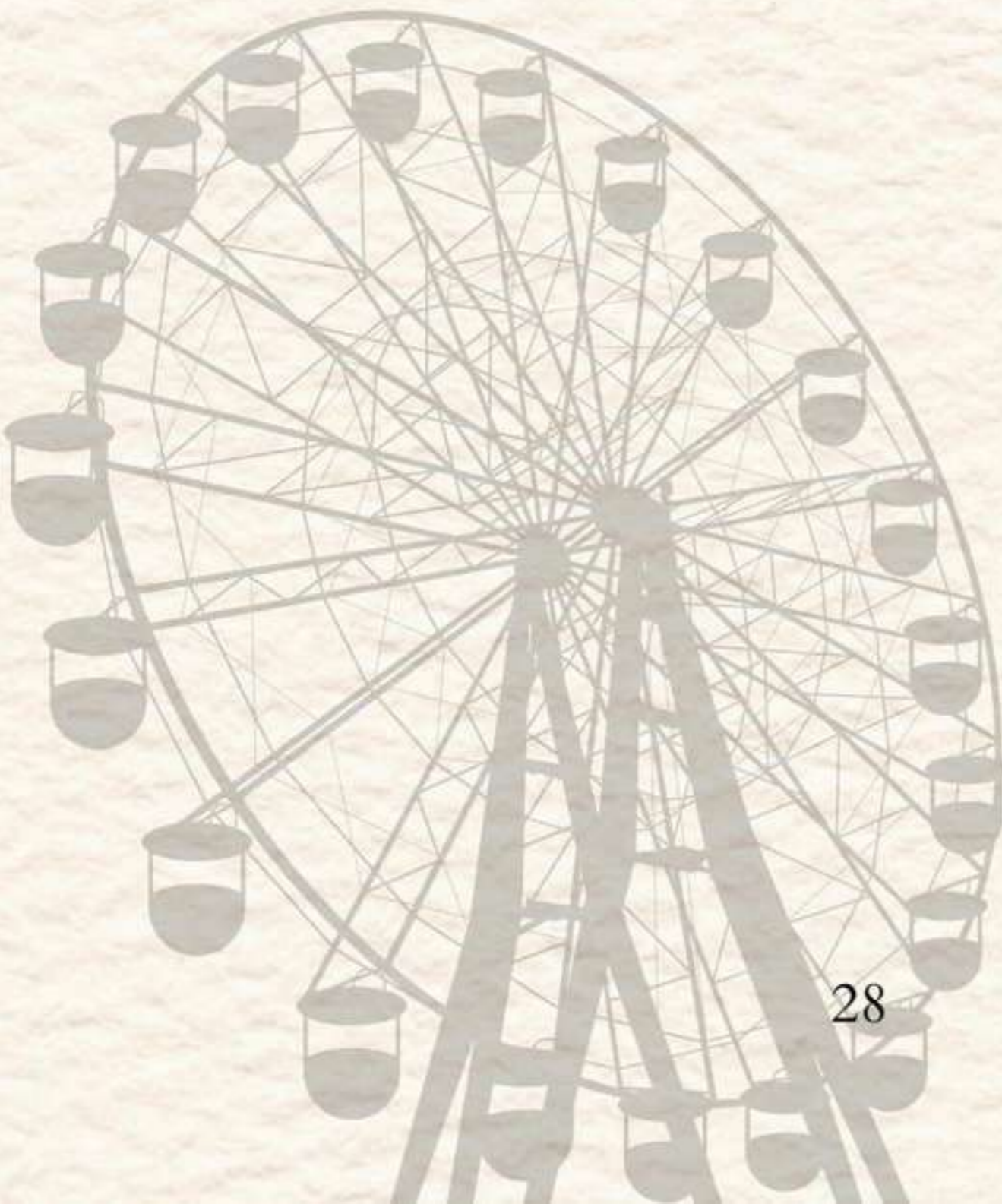

ambarımda mutluyum. Bir renk tezahür etmeyecekse yapraklarımda, gövdem kırbaçlara göğüs germeyecekse, kimseler gölgeliğime yanaşmayacaksa ve ben kimi zaman rüzgârımı katıp ardıma, ak yüzleri serinletmeyeceksem istemem hiç büyümeyi, ambarımda mutluyum.

Ne ile başladım, neyi anlatmak üzere kalemim elimde... Ben daha serüvenimden habersiz, belki yirmilerimde belki ellilerimde, dönme dolaplar hep dilimde... Bu dönen dolapları ben koymadım ki içime durdurayım, dönmelerini ben söylemedim ki şimdi onları yollarından alıkoyayım. Bana kim olduğumu bildikleri hakkında yalan söylüyorlar. Ben bendeyim; dolabın içinde ama her zaman kendimin başka bir hâliyle birlikte.

“Şimdi tekrar ne yapsam dedirtme bana yarabbi taşınacak suyu göster, kırılacak odunu kaldı bu silinmez yaşamak suçu üzerimde bileyim hangi suyun sakasıyım ya rabbelalemin tütmesi gereken ocak nerde?”

Sena Nur Yiğitoğlu

Ne içsem?

(Yaz İçecekleri)

Ayşe Hümeýra Kanbak

Bu sayımızdasizi büyük bir dertten (?) kurtarmak istiyoruz; Bu sayıda Kahve Köşesi'nde sizlerle hepimizin sorduğu o bitmek bilmez soruyu sormak ve herkes adına olabildiğince cevaplamak istiyoruz.

QR'ı okuttuk. Menüü açtık. Sorumuz “Ne içsem?”...

Öncelikle sütlü mü sütsüz mü?

Kahve tadını süt ile dengelemek isteyenler için sütlü kahveler ile başlayalım..

Iced Cappuccino

Buzlu bardağa espresso alınır. Sonrasında espresso makinesinin süt köpürtücü başlığı ile süt köpürtülür. Ama sıcak içecek hazırlarken geline derecelere çıkartmadan köpürtme işlemi sona erdirilir. Buzlu bardaktaki espresso üstüne dökülür.

Iced Latte

Iced Latte'nin yapılışı Cappuccino ile çok benzer, ölçüler aynı. Tek fark Cappuccino'daki sütün daha çok köpürtülmesi. (Iced Latte'de köpürtme ile uğraşılman sütün direkt eklendiği Latte'lerden daha çok içmişizdir şu güne kadar, genelde bir daha sütü köpürtmekle uğraşılmıyor.)

Bu köpürtme işini de gelin size burada bir açalım.

berhavâ | kahve köşesi

Daha çok köpürtmek demek, sütün uzun süre köpürtücü başlık ile haşır neşir olması manasına gelmiyor. Köpürmenin temel prensibi sütün içine hava girmesine dayanıyor. Ne kadar çok hava girerse süt o kadar köpüklü oluyor. Bu hava verme işlemi de genelde en başta yapıyor ve makinenin kuvvetine göre süresi ayarlanıyor.

Köpürtücü başlıkla daha uzun süre haşır neşir olan sütün ne olacağına gelirsek de bu, en geniş bakımdan sıcaklığı etkileyecek bir faktör olacaktır. Sıcaklığı aşırıya kaçan süt ise yanacak ve damakta sevilmeyen bir tat bırakacaktır.

Cappuccino Freddo

Bir veya iki shot espresso buzlu bardağa dökülür ve üstüne soğuk şekilde güçlü köpürtülmüş süt dökülerek hazırlanır.

Iced Spanish Latte

Latte'den tek farkı içine konsantre süt eklenmesidir.

Iced Mocha

Latte'den tek farkı içine çikolata sosu eklenmesidir.

Eğer kahve içmeye yeni alışıyorsanız ve kahvenin yalın hali size acı geliyorsa, sütlü kahveler tercihiniz olabilir. Bu noktada eğer biraz daha yoğun bir kahve tadı almak istiyorsanız Cappuccino önerebiliriz. Daha hafif olsun isterseniz de Mocha, Latte ve Spanish Latte'yi öneririz.

Kahvenin güçlü ve karakteristik tadını sevenlerle ise soğuk kahvelerle devam edelim...

Iced Americano

Americano; espresso, su ve buzun buluşması ile oluşan bir kahvedir.

Espresso Freddo

Bir veya iki shot espresso ve bir miktar buz, beraber buz kalmayana kadar çalkalanır. Sonrasında buzlu bir bardağa dökülerek servis edilir. İsteğe göre şekerle tatlandırılarak da hazırlanabiliyor.

Iced Filter

Filtre kahvenin demlenirken buza demlenmesi ile hazırlanıyor. Çoğumuzun ilk aklına geldiği gibi normal sıcak filtre kahveye buz atılarak yapılmıyor soğuk filtre kahve.

Sıcak su, öğütülmüş kahve parçacıklarının arasından süzülür ve buzlara değdiğinde şok etkisi ile derecesi hemen düşer. Böylelikle kahve demlenmeye devam etmemiş olur ve normal filtre kahveye göre daha farklı tat profilleri ortaya çıkabilir.

Espresso Tonic

Tonik dediğimiz şey içine kinin adı verilen bir madde katılan sodadır. Espresso Tonic, toniğe tek shot espresso katılarak yapılan bir içecektir.

Cold Brew

Cold Brew çevirisinden de anlayabileceğimiz gibi soğuk demleme manasına geliyor. Bu demlemede kahve, oda sıcaklığındaki, örneğin bir sürahi suya koyuluyor. Buzdolabına alınarak burada demlemeye bırakılıyor. Bir gece, hatta biraz daha uzun sürelerde bekletiliyor ve sunumu için süzildikten sonra buzlu bardağa alınıyor.

Red Eye-Black Eye-Dead Eye

Bu içeceklerse en uyku kaçırıcı cinsten, kafein toleransınız yüksek ise içmenizi tavsiye edebileceğim ve oldukça sert kahvelerdir. Demleme kahvenin, örneğin filte, üzerine sırasıyla 1,2,3 shot espresso eklenerek yapılan içeceklerdir. Ben şahsen böyle kuvvetli kahveler içince elim ayağım titremeye başlıyor :) o yüzden aman ha dikkat!

Kahveli bir tatlı eklemesi ile bitirelim..

Affogato

Son zamanlarda oldukça popüler olan bu tatlı dondurmanın üstüne espresso eklenerek yapılıyor. İyi yerde tatmışsanız gerçekten de vazgeçemeyeceğiniz bir yaz tatlısına dönüşebilir, bizden demesi!

Son olarak da şunu söylemekte fayda var, nasıl herkes her yemeği aynı yapmıyorsa, bir yemek için farklı tarifler mevcutsa, kahvede de bu geçerli. Burada yapmaya çalıştığımızısa genel olarak bir manzara çizip neyin ne olduğunu anlamaya çalışmaktı. Umarım bundan sonra kahve sipariş verirken “Ne içsem?” sorusu sizi çok yormaz. Gelecek sayıda görüşmek üzere... Afiyet olsun :)

Yürüme

Ben gecenin aydınlığını taşıyorum göğsümde
Yanılıyor hâliyle zırhımı gümüşten zannedenler
Gözlerimi kan çanağı görenler
Ya ağlamıştır ya da hasta deyip geçerken
Onu ateşten hâli sanmakla meşguller
Parmaklarım titrerken aslında
Bir şeyleri tuttuğumu yahut
Tutmak istediğimi duymuyorlar
Bir bulut dinginliğini
Martının telâşıyla benzettiğimi işitenler
Beni taşlamanın peşine düşüyor.
Artık ne artının ne eksinin bir önemi yok
Yok çünkü hayatı matematik işlemi gören,
Eksik bir şeyler olduğunu fark etmeksizin
Yalnızca yama yapıyordu eskinin üzerine.
İşte tam bu yüzden
Yürümenin
Şiir yazmakla bir olduğunu
Hatta bir adımın çok büyük bir adım olduğunu
Yürümenin
Bir senfoni eşliğinde
İki ileri bir geri
Kimi zaman düzensizce
Ama yine de ilerleyerek menzile -bilmese de neresi-
Bir kahramanlık olduğunu

Sirtında eski anıtlardan kalma hikayelerden yüklerle
Büyük heveslerin küçük kurbanları
Bir papatya sadeliğinde.

İşte ben de
böyle yürüyorum
Gerek yerde parlayan bir Ay görüyorum
Gerekse o Ay ben oluyorum
Bin defa yanıp bir defada söniyorum
Ama her seferinde yeniden yanmanın yürüyorum bir yolunu
Bu nedenle
Bir yere varmanın
Yürümeyle
bir olmadığını
Biliyorum.
Yürümenin
her varlıkla
tekrardan
Hayat bulduğuna inanıyorum.

Yahya Hazini
2023

"Ay u gün yıldızları kim döndürür ver gel haber,
Hem ne seyr için dönerler bunca devrân eyleyen."

-Niyazi-i Mısri